ECLI:LV:ZRT:2021:1117.C73387821.4.S

Lietas Nr. C73387821
Lietas arhīva Nr. C-3878-21/20

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2021. gada 17. decembrī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Sallija Vikentjeva,
izskatīja rakstveida procesā civillietu vienkāršotajā procedūrā SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021. gada 17. martā SIA /Nosaukums A/ cēlusi prasību vienkāršotajā procedūrā pret /pers. A/ par naudas piedziņu 2041,67 EUR apmērā.

Prasītāja, pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pantu, Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punktu, Civillikuma 1., 1587., 1589., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1765., 1798., 1801., 1805., 1806., 1811., 1828., 1832., 1835., 1934., 1943. un 1946. pantu un Civilprocesa likuma 1. pantu, 41. panta pirmo daļu, 97., 193. un 195. pantu, lūdz piedzīt no atbildētājas: aizdevuma summas parādu 987,56 EUR pēc 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba, aizdevuma lietošanas procentus 825,26 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 211,85 EUR, parāda piedziņas izdevumus 17 EUR, valsts nodevu 306,25 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR un ar brīdinājuma izskatīšanu saistītos izdevumus 7,61 EUR. Apstiprināt prasītājas tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no neapmaksātā pamatparāda summas par laiku no lietas izskatīšanas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Prasības pieteikumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[1.1] 2018. gada 25. jūlijā starp /nosaukums C/ un SIA /Nosaukums A/ kā cesionāru tika noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru prasītāja ieguva prasījuma tiesības uz atbildētājas saistībām ar visam blakus tiesībām.

[1.2] 2009. gada 15. augustā starp atbildētāju un cedentu tika noslēgts aizdevuma līgums Nr. 0904444/10ba saskaņā ar kuru cedents, aizdevuma līguma pamatnoteikumu punktos „Aizdevuma summas izsniegšana" un „Komisija par līguma noformēšanu" noteiktajā kārtībā izsniedza atbildētajai aizdevumu 1415,86 EUR apmērā, atbildētāja apņēmās atmaksāt aizdevumu, procentus par aizdevuma lietošanu un citus no aizdevuma līguma izrietošos maksājumus aizdevuma līguma maksājumu grafikā noteiktajā kārtībā.

Ievērojot to, ka atbildētāja neveica aizdevuma un citu no aizdevuma līguma izrietošo maksājumu atmaksu aizdevuma līguma maksājumu grafikā noteiktajā kārtībā, kā arī to, ka atbildētājas maksājumu saistību kavējums pārsniedza 30 (trīsdesmit) dienas, cedents, atbilstoši aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 2. punktam, vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma ar 2016. gada 28. jūliju un pieprasīja tūlītēju parāda atmaksu.

Uz prasības pieteikuma sagatavošanas dienu atbildētājas no aizdevuma līguma grafika izrietošās nenokārtotās saistības ir 1812,82 EUR apmērā, kas sastāv no neatmaksātā aizdevuma 987,56 EUR apmērā, un procentiem par aizdevuma lietošanu 825,26 EUR apmērā.

[1.3] Prasītājai ir pamats piedzīt no atbildētājas likumiskos procentus 211,85 EUR apmērā par laiku no 2016. gada 29. jūlija līdz 2020. gada 24. februārim. Kā arī ir pamats atzīt prasītājas tiesības saņemt likumiskos procentus - 6% gadā no neapmaksātā pamatparāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

[1.4] Atbildētājai ir pienākums atlīdzināt prasītājai parāda atgūšanas izdevumus 17 EUR apmērā, jo pirms prasības celšanas tiesā atbildētāja Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma ietvaros ir aicināta labprātīgi nokārtot savas paradu saistības. Atbildētāja ir vairākkārtīgi informēts par nenokārtotajām saistībām gan telefoniski, gan ar atgādinājuma vēstulēm.

[1.5] Atbildētājas nenokārtotās saistības ir 2041,67 EUR, kas sastāv no aizdevuma summas atlikuma 987,56 EUR, procentiem par aizdevuma lietošanu 825,26 EUR, likumiskajiem procentiem 211,85 EUR, un parādu piedziņas izdevumiem 17 EUR apmērā.

Pirms prasības celšanas tiesā prasītāja ir vērsusies pret atbildētāju ārpustiesas kārtībā, ar pieprasījumu samaksāt parādu, taču atbildētāja līdz pat šim brīdim nav veikusi parāda pilnīgu samaksu. Atbildētājas bezdarbība liecina par to, ka viņa saistības pildīt labprātīgi nevēlas, tādējādi prasītāja ir spiesta savas tiesības aizsargāt tiesā.

[2] 2021. gada 14. maijā tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kura norādīts, ka atbildētāja parādu neatzīst, jo parāda dzēšanai esot veikusi maksājumus 2610,38 EUR apmērā (*lietas 52. lapa*).

[3] 2021. gada 4. jūnijā tiesā saņemta prasītājas atsauksme par atbildētājas paskaidrojumu (*lietas 78. lapa*). Atsauksmē norādīts, ka atbildētāja kopsummā veikusi maksājumus 2610,83 EUR apmērā, kas novirzīti saskaņā ar aizdevuma līguma 2.5 punktu sekojoši: 428,30 EUR aizdevuma pamatsummas atmaksai, 2156,92 EUR aizdevuma lietošanas procentiem un 25,61 EUR komisijas maksai.

Prasītāja, izvērtējot parāda dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu apmēru, samazina likumisko nokavējuma procentu apmēru, precizē prasību un lūdz piedzīt no atbildētājas:

1) aizdevuma summas parādu 987,56 EUR pēc 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba;
2) aizdevuma lietošanas procentus 825,26 EUR par laiku no 2014. gada 15. maija līdz 2016. gada 28. jūlijam;
3) likumiskos nokavējuma procentus 162,30 EUR par laiku no 2016. gada 29. jūnija līdz 2020. gada 24. februārim;
4) parāda piedziņas izdevumus 17 EUR;
5) valsts nodevu 298,82 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR un ar brīdinājuma izskatīšanu saistītos izdevumus 7,61 EUR.

Atsauksmē norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[3.1] Prasītāja saņēmusi atbildētājas 2021. gada 20. maija paskaidrojumus. Atbildētāja norāda, ka minētā parāda dzēšanai esot veikusi maksājumus 2610,38 EUR apmērā.

[3.2] Civillikums darījuma dalībniekiem, nodibinot tiesiskas attiecības, piešķir plašas iespējas izvēlēties tiem atbilstošāko darījuma formu un saturu. Balstoties uz līguma brīvības un pušu privātautonomijas principiem, puses 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba, pamatnoteikumu punktā „Aizdevuma summa" vienojās par 1415,86 EUR (995 ,07 LVL) piešķiršanu, paredzot gada procentu likmi 25,15 procentu apmērā.

[3.3] Saskaņā ar aizdevuma līguma pamatnoteikumu 2.1. punktu atbildētāja apņēmās atmaksāt summu un procentus saskaņā ar līgumam pievienoto maksājumu grafiku. Aizdevuma līguma atmaksas grafiks tika sastādīts uz 115 mēnešiem, aizdevuma lietošanas procentu parāds tika aprēķināts saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem. Kopējā summa, kas jāatmaksā aizņēmējai un tika aprēķināta aizdevuma līguma noslēgšanas brīdī saskaņā ar aizdevuma līguma noteiktumiem, bija 5003,81 EUR (3516,70 LVL) atbilstoši pušu parakstītajam maksājumu grafikam. Saskaņā ar pušu parakstīto maksājumu grafiku atbildētājai bija jāveic ikmēneša maksājumi 41,52 EUR (29,18 LVL) apmērā līdz 2019. gada 15. augustam.

[3.4] Aizdevuma līguma uzņemtās saistības netika pildītas pielīgtajā apmērā un termiņos. Saskaņā ar parāda aprēķinu atbildētāja kopsummā veikusi maksājumus 2610,83 EUR apmērā, kas novirzīti sekojoši aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 2.5. punktā pielīgtajā kārtībā: aizdevuma pamatsummas atmaksai 428,30 EUR, aizdevuma lietošanas procentiem 2156,92 EUR, komisijas maksa 25,61 EUR.

[3.5] Parakstot aizdevuma līgumu, atbildētāja ar savu parakstu apliecināja, ka ir iepazinies un atzinusi par saistošiem bankas vispārējos noteikumus un aizdevuma līgumam piemērojamo maksājumu grafiku, kā arī ir saņēmusi un iepazinusies ar informāciju par līguma noteikumiem. Sakarā ar to, ka saistības netika pildītas pielīgtajā apmērā un termiņos, SIA /Nosaukums A/ cēla prasību tiesā par parāda piedziņu.

[3.6] Prasītāja, izvērtējot parāda dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu apmēru, samazina likumisko nokavējuma procentu apmēru. Pārējā daļā prasītājas prasība atzīstama par pamatotu.

[4] Tā kā puses nav izteikušas lūgumu lietu iztiesāt tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā. 2021. gada 20. oktobrī pusēm ir paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība tās uzturētajā daļā ir pamatota un apmierināma, savukārt prasības daļā par likumisko nokavējuma procentu piedziņu 49,55 EUR apmērā tiesvedība izbeidzama.

[6] Tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 193. un 194. panta pirmās daļas 3. punktu un otro daļu sastāda saīsināto spriedumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{26} panta trešās daļas nosacījumiem lietā 2021. gada 17. novembrī sastādīts saīsinātais spriedums. 2021. gada 26. novembrī tiesā saņemts atbildētājas iesniegtais pilna sprieduma sastādīšanas lūgums.

[7] Civillikuma 1402. pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Atbilstoši Civillikuma 1511. pantam līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu gribas izteikums savstarpējā vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Saskaņā ar Civillikuma 1512. pantu pie katra saistību līguma būtības pieder vienas puses apsolījums un tā pieņemšana no otras puses vai savstarpējs apsolījums un tā pieņemšana no abām pusēm. Atbilstoši Civillikuma 1935. pantam līgums, ar ko viena puse apsola aizdevumu dot, bet otra to pieņemt, ir spēkā tikai no tā laika, kad līdzēji vienojas savā starpā par aizdodamā daudzuma apmēru.

[7.1] Tiesa atzīst, ka aizdevuma līgums ir reāllīgums, kura obligāta sastāvdaļa ir naudas vai citu atvietojamu lietu nodošana. Ja aizdevuma līguma priekšmets ir nauda, aizdevuma līgums stājas spēkā ar naudas nodošanas brīdi.

Ar lietas materiāliem apstiprinās, ka 2009. gada 18. augustā starp atbildētāju kā aizņēmēju un/nosaukums C/Latvijas filiāli kā aizdevēju tika noslēgts aizdevuma līgums Nr. 0904444/10ba, saskaņā ar kuru aizdevēja izsniedza atbildētajai aizdevumu 995,07 LVL jeb 1415,86 EUR apmērā, no kuriem 376,10 LVL jeb 535,14 EUR ieskaitīti aizņēmējas parāda atmaksai pēc līguma Nr. 0827368/46ps un 618,97 LVL jeb 880,71 EUR ieskaitīti aizņēmējas parāda atmaksai pēc līguma Nr. 0807333/46ps. Tātad pielīgts, ka aizdevums tiek izsniegts nevis pašai atbildētājai, bet tiek novirzīts atbildētājas saistību izpildei. Līdz ar to ir pamats atzīt, ka aizdevums izsniegts, veicot aizdevuma līguma Nr. 0827368/46ps un Nr. 0807333/46ps saistību izpildi. Savukārt atbildētāja apņēmās atmaksāt aizdevumu, procentus par aizdevuma lietošanu un citus no aizdevuma līguma izrietošos maksājumus saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem un maksājumu grafiku.

Atbilstoši līguma noteikumiem par aizdevuma piešķiršanu pielīgta komisijas maksa 25,61 EUR, kurus aizņēmēja samaksā ar pārskaitījumu uz aizdevēja norēķinu kontu.

Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts līdz 2019. gada 15. augustam, veicot ikmēneša aizdevuma atmaksas un procentu maksājumus, savukārt procentu summa, kas aprēķināta par visu aizdevuma termiņu ir 2503,63 LVL jeb 3562,34 EUR, procentu likme par aizdevuma izmantošanu 25,15 % gadā.

[7.2] Atbildētāja nav apstrīdējusi aizdevuma līguma tiesiskumu. Ar savu parakstu uz līguma atbildētāja apstiprinājusi, ka ir iepazinusies ar aizdevuma līguma noteikumiem, maksājumu grafiku un aizdevuma līguma vispārējiem noteikumiem un savas saistības pilnībā apzinās.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka aizdevuma līgums noslēgts atbilstoši Civillikuma prasībām, jo notikusi vienošanās par līguma galvenajām sastāvdaļām, atbildētāja bez ierunām parakstījusi līgumu, līgums nav apstrīdēts, tas ir saistošs līgumslēdzējpusēm. Līdz ar to tiesa atzīst par pierādītu, ka atbildētāja, noslēdzot līgumu ar /nosaukums C/Latvijas filiāli, ir uzņēmusies saistības un atbildību par līgumsaistību izpildi, kā to paredz Civillikuma 1857. pants.

[7.3] Līguma noteikumos pielīgts, ka aizdevuma atmaksa tiek veikta saskaņā ar maksājumu grafiku. Maksājumu grafikā tika noteikts ikmēneša datums, kurā jāveic aizdevuma un aizdevuma procentu atmaksu. No maksājuma grafika izriet, ka pirmais maksājums atbildētājai bija jāveic 2010. gada 15. februārī 29,18 LVL jeb 41,52 EUR apmērā, savukārt pēdējo maksājumu atbildētājai bija jāveic 2019. gada 15. augustā 32,28 LVL jeb 45,93 EUR apmērā.

[8] Atbilstoši Civillikuma 1589. panta noteikumiem vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1.1. punkts noteic, ka aizdevējam ir tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu no aizņēmēja, ja aizņēmējs ir nokavējis no līguma izrietošās maksājuma saistības izpildi kopā vismaz par 30 dienām.

No parāda aprēķina redzams, ka kopš 2014. gada 15. maija maksājumi veikti nepilnā apmērā, savukārt pēc 2016. gada 16. maija atbildētāja nav veikusi maksājumus saistību izpildei.

Atbildētāja veikusi kopējo pamatsummas atmaksu 428,30 EUR apmērā, aizdevuma lietošanas procentu atmaksu 2156,92 EUR apmērā un komisijas maksu 25,61 EUR, kopā veicot maksājumus 2610,83 EUR apmērā.

Lietā nodibināts, ka banka ar 2016. gada 28. jūlija paziņojumu vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma, paziņojot atbildētājai par pirmstermiņa līguma izbeigšanu, norādot, ka neatmaksātā aizdevuma pamatsumma ir 1207,56 EUR, nesamaksātie līgumiskie procenti 1937,07 EUR un neatmaksātā komisijas maksa 45,53 EUR.

No lietas materiālos esošā 2018. gada 8. marta paziņojuma par kreditora maiņu izriet, ka prasītāja paziņoja atbildētājai par parāda apmēru un pieprasīja izpildīt no aizdevuma līguma izrietošās parādsaistības.

Tiesa konstatē, ka atbildētāja ir pārkāpusi aizdevuma līguma noteikumus, nav veikusi maksājumus atbilstoši maksājumu grafikam, līdz ar ko aizdevēja pamatoti atkāpās no aizdevuma līguma ar 2016. gada 28. jūliju.

[9] Saskaņā ar Civillikuma 1793. panta 3. punkta noteikumiem prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma, vienalga, vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Savukārt 1801. pants noteic, ka cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina.

Saskaņā ar Civillikuma 1805. pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

2018. gada 25. jūlijā starp prasītāju un/nosaukums C/ noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru prasītāja ieguvusi prasījuma tiesības, kas izriet no 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba.

Tiesa atzīst, ka prasītāja ieguvusi prasījuma tiesības atbilstoši Civillikuma 1793. panta 3. punktam, 1798., 1801. un 1805. pantam.

[10] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas aizdevuma summas parādu 987,56 EUR pēc 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba.

Lietā nodibināts, ka atbildētāja nav pildījusi savas ar aizdevuma līgumu uzņemtās saistības pilnā apmērā. No lietā esošā parāda aprēķina, izriet, ka pēc aizdevuma līguma noslēgšanas atbildētāja veikusi maksājumus līdz 2016. gada 15. maijam 2610,83 EUR apmērā, no kuriem 428,30 EUR novirzīti pamatsummas dzēšanai.

Tiesa atzīst, ka prasītāja prasību daļā par pamatparāda piedziņu ir pierādījusi ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem. Savukārt atbildētāja aizdevuma līguma tiesiskumu nav apstrīdējusi. Lietā nav iegūti pierādījumi, ka atbildētāja būtu veikusi maksājumus saistību izpildei lielākā apmērā, nekā norādīts prasības pieteikumā un parāda aprēķinā, un tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas iesniegtos pierādījumus, jo saskaņā ar Civillikuma 1838. panta pirmo daļu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Saskaņā ar Civillikuma 1943. pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Atbilstoši Civillikuma 1587. pantam, kas uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un atbilstoši Civillikuma 1590. pantam, kas noteic prasības tiesību par līguma izpildīšanu.

Tiesa atzīst, ka prasība daļā par pamatparāda 987,56 EUR piedziņu pēc 2009. gada 15. augusta aizdevuma līguma Nr. 0904444/10ba piedziņu ir pamatota un apmierināma.

[11] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas aizdevuma lietošanas procentus 825,26 EUR par laiku no 2014. gada 15. maija līdz 2016. gada 28. jūlijam.

[11.1] Civillikuma 1753. pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Civillikuma 1946. panta pirmā daļa noteic, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Civillikuma 1756. pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Savukārt atbilstoši Civillikuma 1757. pantam nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1. panta izpratnē atbildētāja atzīstama par patērētāju, bet prasītāja – par pakalpojuma sniedzēju. Līdz ar to tiesai, izskatot lietu, ir saistošas patērētāju tiesību aizsardzības reglamentējošās tiesību normas, tajā skaitā Patērētāju tiesību aizsardzības likums.

Atbilstoši minētā likuma 6. panta vienpadsmitajai daļai, tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Šīs normas formulējums ļauj secināt, ka likums noteic tiesai pienākumu izvērtēt līguma, kas noslēgts ar patērētāju, noteikumu atbilstību labticīguma prasībām un tos nepiemērot, ja šādi noteikumi ir netaisnīgi no patērētāju tiesību viedokļa, neatkarīgi no tā, vai patērētājs cēlis kādus konkrētus iebildumus (*sk. Senāta 2013. gada 12. marta spriedumu lietā Nr. SKC- 108/2013 (C39122208)), 2015. gada 20. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-19/2015 (C28280410)), 2016. gada 30. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-459/2016 (C33417911)), 2017. gada 31. janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-99/2017(C12172813), 2017. gada 30. novembra spriedumu lietā Nr. SKC- 313/2017 (C33310612)*).

Izskatāmajā lietā secināms, ka starp /nosaukums C/ Latvijas filiāli un atbildētāju noslēgtais līgums ir tipveida jeb standartlīgums.

Lai neapspriestu līguma noteikumu atzītu par netaisnīgu, ir nodibināms kāds no Patērētāju aizsardzības likuma 6. panta trešajā daļā norādītajiem pamatiem, kas rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās pušu tiesībās un par sliktu patērētājam. Minētā panta trešās daļas 4. punkts paredz, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt tos ar procentos izteiktu līgumsodu. (..) Tirgus situācijai atbilstošu procentu maksāšana nav nekas negatīvs un apkarojams. Turpretim pārmērīgi augstu procentu ņemšanu sauc par augļošanu.(..) Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem (*sk. Torgāns K. Saistību tiesības I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 145. lpp.*).

Kredīta procentu likme veido daļu no kredīta kopējām izmaksām patērētājam. To ievērojot, tiesai jāvērtē, vai aizdevējas noteiktie kredīta lietošanas procenti atzīstami par samērīgiem, tie atbilst tirgus situācijai (tirgū pārsvarā esošajām likmēm, ko parasti piedāvā plašai sabiedrībai) un nerada kreditora netaisnas iedzīvošanās (nesamērīga mantiska labuma gūšana) uz patērētāja rēķina pazīmes.

Saskaņā ar aizdevuma līgumu atbildētāja apņēmās aizdevējai maksāt procentus par aizdevuma lietošanu, pielīgstot gada procentu likmi 25,15 % gadā. No lietas materiāliem pievienotā maksājumu grafika izriet, ka 115 mēnešu laikā atbildētājai bija jāveic procentu atmaksa 3516,70 LVL jeb 5003,81 EUR apmērā. Lietā nav strīda, ka atbildētāja nav atmaksājusi visu aizdevuma pamatsummu un turpina lietot aizdotos naudas līdzekļus.

Līgumslēdzējpuses vienojušās par to, ka aizdevuma atmaksa tiks veikta atbilstoši aizdevuma grafikam, savukārt aizdevuma līguma maksājuma grafikā ir norādīts ik mēnesi maksājamo aizdevuma lietošanas procentu apmērs, līdz ar to secināms, ka atbildētājai jau līguma noslēgšanas brīdi bija zināms kopējais procentu par aizdevuma lietošanu apmērs un nekādus iebildumus par pielīgto procentu apmēru atbildētāja neizteica. Tiesas ieskatā nespēja pildīt ar aizdevuma līgumu uzņemtās saistības neatbrīvo aizņēmēju no līguma izpildes. Vērtējot pielīgto procentu likmi 25,15 % gadā, tiesa atzīst,

ka tā nav atzīstama par neatbilstošu aizdevuma līguma noslēgšanas brīža ekonomiskajai situācijai un izskatāmajā lietā aizdevuma līguma noteikumi par līgumisko procentu apmēru nav atzīstami par netaisnīgiem.

[11.2] Saskaņā ar parāda aprēķinu un aizdevuma līguma maksājuma grafiku nesamaksātie procenti no 2014. gada 15. maija līdz līguma izbeigšanas brīdim – 2016. gada 28. jūlijam ir 825,26 EUR. Prasība daļā par nesamaksāto aizdevuma lietošanas procentu piedziņu uz atkāpšanās brīdi ir pamatota, jo atbilst judikatūrai – Senāta 2013. gada 30. janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-644/2013 paustajām atziņām.

[12] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus 162,30 EUR par laiku no 2016. gada 29. jūnija līdz 2020. gada 24. februārim.

[12.1] Civillikuma 1652. panta 3. punkts noteic, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Civillikuma 1759. pants noteic, ka procenti jāmaksā par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Savukārt Civillikuma 1765. panta pirmā daļa noteic, ka procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Judikatūrā ir atzīts, ka prasītājam bez šaubām ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas – tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos procentus saskaņā ar Civillikuma 1753. pantu (*sk. Senāta 2013. gada 30. janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-644/2013*).

Aizdevuma līgums ir izbeigts 2016. gada 28. jūlijā, līdz ar to tiesa atzīst, ka ir apmierināms prasījums daļā par likumisko nokavējuma procentu 162,30 EUR piedziņu par laiku no 2016. gada 29. jūlija līdz 2020. gada 24. februārim.

[12.2] Ceļot prasību, prasītāja izvirzījusi prasījumu par likumisko nokavējuma procentu 211,85 EUR piedziņu.

Izvērtējot parāda dzēšanai novirzīto naudas līdzekļu apmēru, prasītāja samazinājusi likumisko nokavējuma procentu apmēru, precizējusi prasību un lūdz piedzīt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus 162,30 EUR par laiku no 2016. gada 29. jūnija līdz 2020. gada 24. februārim.

Civilprocesa likuma 74. panta trešā daļas 2. punkts noteic, ka prasītājs ir tiesīgs samazināt prasījuma apmēru, savukārt Civilprocesa likuma 223. panta 4. punkts noteic, ka tiesa izbeidz tiesvedību, ja prasītājs atteicies no prasības.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 225. pantu, ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītājai ir zināmas Civilprocesa likuma 225. pantā noteiktās tiesvedības izbeigšanas sekas.

Tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu un 225. pantu, atzīst, ka izbeidzama tiesvedība prasības daļā par likumisko nokavējuma procentu 49,55 EUR apmērā piedziņu.

[13] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas parāda piedziņas izdevumus 17 EUR.

Parāda ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pants noteic, ka parādniekam ir pienākums atlīdzināt parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam radušos parāda atgūšanas izdevumus, ja to atlīdzināšana tiek pieprasīta un nepastāv strīds par parāda esamību.

Ministru kabineta noteikumu Nr. 61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punkts noteic, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības no parādnieka pieprasīt, lai tas atlīdzinātu pamatotus parāda atgūšanas izdevumus, kas atbilst par rakstiska paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu parādniekam, kurā sniegta informācija par parāda esību un aicinājums labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības, un par nepieciešamajām darbībām parādnieka faktiskās kontaktinformācijas noskaidrošanai, ja parādnieks nav sasniedzams, – kopā ne vairāk kā 7 EUR; savukārt, par citām parāda atgūšanai papildus veiktajām darbībām – kopā ne vairāk kā 10 EUR parāda atgūšanas procesā, līdz parādnieks izpildījis maksājuma saistības pret parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju vai kreditoru.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājai sūtīti vairāki atgādinājumi par parādsaistību izpildi.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka, pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. panta pirmo daļu un Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punktu, ir pamats piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai parāda piedziņas izdevumus 17 EUR, ko likumdevējs ir atzinis par samērīgu izdevumu summu.

Tiesa atzīst, ka ir apmierināma prasība daļā par parāda atgūšanas izdevumu 17 EUR piedziņu, pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pantu, Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punktu.

[14] Prasītāja lūdz apstiprināt tai tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no neapmaksātā pamatparāda summas par laiku no lietas izskatīšanas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu, Civilprocesa likuma 195. pantu spriedumā nosakāmas prasītājas tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6 % (sešus procentus) gadā no galvenā parāda summas, ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu un Civilprocesa likuma 195. pantu prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos 6 % (sešus procentus) gadā no galvenā parāda, nepārsniedzot tā apmēru.

[15] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,61 EUR apmērā, kas ir saistīti ar brīdinājuma izsniegšanu.

Ar pieteikuma izskatīšanu brīdinājuma kārtībā saistītie izdevumi 7,61 EUR apmērā ir procesuālie izdevumi, kas nav radušies konkrētajā civillietā, un no Tiesu informācijas sistēmas datiem izriet, ka minētie izdevumi ir radušies un izmantoti citas lietas izskatīšanā – pieteikumā par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.

Ievērojot minēto, norādītie tiesas izdevumi nav attiecināmi uz izskatāmo civillietu, un līdz ar to nav uzskatāms, ka šie tiesas izdevumi radušies šīs civillietas izskatīšanas sakarā, tādēļ ar pieteikuma izskatīšanu brīdinājuma kārtībā saistītie izdevumi 7,61 EUR apmērā nav piedzenami no atbildētājas.

[16] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas valsts nodevu 298,82 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (..).

Ceļot prasību, prasītāja samaksāja valsts nodevu 342,06 EUR (*lietas 8., 9. lapa*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR (*lietas 10. lapa*). Tiesa konstatē, ka prasītāja, ceļot prasību tiesā, samaksājusi lielāku valsts nodevu, nekā to noteic Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunkts, un maksājamās valsts nodevas apmērs ir 306,25 EUR, savukārt valsts nodevas pārmaksa ir 43,24 EUR.

Ņemot vērā, ka prasītāja atteicās no prasības daļā par likumisko nokavējuma procentu 49,55 EUR piedziņu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama valsts nodeva 296,27 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,47 EUR.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 37., 97., 190., 193.–195., 204.[1], 250.[25] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA /nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, galveno parādu 987,56 EUR (deviņi simti astoņdesmit septiņi *euro* un 56 centi), aizdevuma lietošanas procentus 825,26 EUR (astoņi simti divdesmit pieci *euro* un 26 centi) par laiku no 2014. gada 15. maija līdz 2016. gada 28. jūlijam, likumiskos nokavējuma procentus 162,30 EUR (viens simts sešdesmit divi *euro* un 30 centi) par laiku no 2016. gada 29. jūlija līdz 2020. gada 24. februārim, parāda piedziņas izdevumus 17 EUR (septiņpadsmit *euro*), valsts nodevu 296,27 EUR (divi simti deviņdesmit seši *euro* un 27 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 EUR (pieci *euro* un 47 centi).

Noteikt SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku no sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos sešus procentus gadā no piespriestās, bet neatmaksātās galvenā parāda 987,56 EUR, nepārsniedzot tā apmēru.

Samaksa veicama SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, norēķinu kontā Nr./konts/.

Izbeigt tiesvedību prasības daļā par likumisko nokavējuma procentu 49,55 EUR piedziņu.

Noraidīt prasītājas lūgumu par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 7,61 EUR piedziņu.

Noteikt atbildētājai sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības tiešsaistes sistēmā – 2021. gada 17. decembra Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajos gadījumos, apelācijas sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese S. Vikentjeva

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu